

Onderzoek

Weefseltypering

Weefseltypering is een bloedonderzoek waarmee we kunnen bepalen of iemand geschikt is om donor van stamcellen te kunnen zijn.

Uw broer of zus heeft een ernstige ziekte. Deze ziekte kan behandeld worden met een stamceltransplantatie. Daarvoor kan het nodig zijn dat u stamcellen doneert.

Als u donor wilt zijn, dan vindt eerst een bloedonderzoek plaats. Daarmee kan vastgesteld worden of iemand geschikt is om donor van stamcellen te kunnen zijn. Dit onderzoek heet weefseltypering (HLA-typering).

Bloed en stamcellen

Ons bloed wordt voortdurend verversd. Dat gebeurt met behulp van stamcellen die in het beenmerg zitten. Deze cellen zijn verantwoordelijk voor het aanmaken van nieuwe bloedcellen. Een ziekte kan deze aanmaak verstoren. Een van de behandelingen hiervoor is het overbrengen van stamcellen van een gezonde donor in het lichaam van de patiënt. Daarmee kan de aanmaak van bloedcellen weer hersteld worden.

Het bloed bestaat uit bloedplaatjes en rode en witte bloedlichaampjes. Bij de weefseltypering gaat vooral om de witte bloedlichaampjes.

(073) 553 82 25

Maandag t/m vrijdag 8.30 - 17.00 uur

Hoe verloopt het onderzoek?

Hier vindt u alle belangrijke informatie over het onderzoek.

Het onderzoek

Hoe verloopt het onderzoek?

Wat is weefseltypering (HLA-typering)?

HLA (Humaan Leukocyten Antigeen) is een code voor kenmerken op lichaamscellen. Die kenmerken vertellen het lichaam of deze lichaamscellen bij het eigen lichaam passen. Als de HLA-typering van bepaalde cellen niet overeenkomt, ontstaan er afweerreacties.

Een weefseltypering is nodig om te bepalen of u een geschikte donor bent voor uw broer of zus. We onderzoeken of het weefseltype van de witte bloedlichaampjes bij u en uw broer of zus voor het grootste gedeelte overeenkomt. Als het weefseltype niet overeenkomt, worden de getransplanteerde cellen afgestoten en kan de transplantatie niet slagen.

De HLA-typering is erfelijk. De ene helft wordt van de moeder geërfd, de andere helft van de vader. De kans dat bij 2 kinderen van dezelfde ouders een identieke combinatie voorkomt, is 1 op 4. De genen voor het weefseltype zit op een ander chromosoom dan

bijvoorbeeld de genen voor het geslacht of de A-, B-, O-bloedgroep. U hoeft dus als donor niet van hetzelfde geslacht te zijn als de patiënt en ook niet dezelfde bloedgroep te hebben.

Tijdens het onderzoek

- Voor de HLA-typering wordt bij de familieleden 1 buisje bloed afgenomen.
- Bloedafname voor de typering kan in bijna alle ziekenhuizen plaatsvinden.
- Binnen een paar weken is er een voorlopige uitslag.
- Mocht het weefseltype van het familielid en de patiënt overeen lijken te komen, dan vindt een 2e bloedafname plaats om deze uitslag te bevestigen.
- Als er meerdere passende donoren zijn, wordt een keuze gemaakt op basis van de testen, het geslacht, de leeftijd, de doorgemaakte infectieziekten en de gezondheidstoestand van de donoren.

Stamceldonor

Wat houdt stamceldonatie in?

Stamceldonor zijn

Bent u mogelijk geschikt als donor en u heeft hetzelfde weefseltype als uw broer of zus? Dan bellen wij u op om dit te laten weten. Er wordt dan nog 1 keer bloed bij u afgenomen om de uitslag te bevestigen.

Wilt u echt donor zijn? Dan krijgen u en uw broer of zus een uitgebreide voorbereiding. Dat gebeurt in het transplantatiecentrum van het Radboudumc in Nijmegen (<https://www.radboudumc.nl/patientenzorg/behandelingen/stamceldonatie/familiedonor>) of het UMC Utrecht (<https://www.umcutrecht.nl/nl/ziekenhuis/informatie-voor-stamceldonoren>). Hier wordt nog een keer bloed afgenomen voor weefseltypering. Is de weefseltypering opnieuw positief? Dan volgen verdere onderzoeken.

De beslissing om donor te worden, kan voor sommige mensen moeilijk zijn. Emoties of de angst voor het onbekende kunnen bijvoorbeeld een rol spelen. Is dit voor u het geval? Bespreek dit dan met de arts.

Stamceldonatie gebeurt op basis van vrijwilligheid. U bepaalt zelf of u donor wilt zijn. Er wordt geprobeerd zorgvuldig met uw privacy om te gaan. Heeft u zwaarwegende motieven om geen donor te willen zijn? Dan is het afstaan van bloed voor weefseltypering onnodig.

Geen donor in de familie?

Als blijkt dat u geen donor kunt zijn, dan krijgt u een brief. Is er in de familie geen geschikte donor? Dan kunnen we zoeken in het databestand van de internationaal samenwerkende beenmergdonor- en navelstrengbloedbanken.

Afnemen van stamcellen

Als donor krijgt u eerst een voorbereiding in het transplantatiecentrum. Dit houdt in:

- een gesprek met een arts/gespecialiseerd verpleegkundige hematologie;
- een medische keuring met uitgebreid bloedonderzoek, een longfoto, een hartfilmpje (E.C.G.) en een beenmergpunctie.

Stamcelafarese

De stamcellen worden meestal uit het bloed afgenomen. Dit heet stamcelafarese. Hier krijgt u uitgebreidere informatie over. In het kort gaat het als volgt:

- De behandeling gebeurt poliklinisch, tenzij het nodig is om een lieskatheter te plaatsen. In dat geval blijft u een nacht in het ziekenhuis.
- U gebruikt 5 tot 6 dagen, 2 keer per dag, een zogenaamde groeifactor (GCSF=neupogen).

- Een dag voor afname van de stamcellen wordt uw bloed gecontroleerd.
- Nadat u 10 keer GCSF heeft gebruikt, doet de arts de stamcellafrese.

Heel soms gebeurt het dat de stamcellen niet (voldoende) in de bloedbaan komen, ondanks het gebruik van de groeifactor. De arts haalt de stamcellen dan uit het beenmerg. Dit gebeurt aan de achterkant van uw bekken. Hiervoor wordt u 1 dag opgenomen in het ziekenhuis. De afname van het beenmerg gebeurt onder algehele anesthesie of u krijgt een ruggenprik.

De ingreep duurt ongeveer 1 uur. Meestal mag u dezelfde dag weer naar huis.

Vragen

Heeft u nog vragen?

Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen, dan kunt u die stellen aan de verpleegkundigen van de afdeling waar uw broer of zus is opgenomen. U kunt ook bellen naar de Verpleegkundig Specialist Hematologie (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/spreekuur-verpleegkundig-specialist-hematologie>) van het Jeroen Bosch Ziekenhuis, telefoonnummer (073) 553 82 25. U kunt hen op werkdagen bereiken.

Praktische tips

Wat neemt u mee?

Bij iedere afspraak in het ziekenhuis neemt u mee:

- een geldig identiteitsbewijs
- uw Actueel Medicatie Overzicht (AMO).

Hier vindt u meer informatie (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/wat-neemt-u-mee>) over wat u moet meenemen.

Afspraak op onze locatie in 's-Hertogenbosch, Boxtel, Drunen of Rosmalen? Meld u eerst digitaal aan. Lees hier (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/aanmelden>) hoe dit werkt.

Opleidingsziekenhuis

In het JBZ leiden we verpleegkundigen, coassistenten, artsen en andere zorgverleners op. Dit betekent dat bij uw afspraak soms meerdere zorgverleners aanwezig zijn. En het kan zijn dat u onderzocht of behandeld wordt door een zorgverlener in opleiding (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/opleidingsziekenhuis-met-wie-heeft-u-een-afspraak>). Deze zorgverlener werkt altijd onder supervisie van een gekwalificeerde zorgverlener.

Bekijk uw zorgverzekering

Controleer zelf vóór een afspraak in het JBZ of uw zorg wordt vergoed:

- Bekijk hier (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/tarieven>) met welke zorgverzekeraars het JBZ een contract heeft.
- Het hangt ook af van uw polis of uw zorgverzekeraar alle zorg volledig vergoedt.
- Onze zorg valt voor volwassenen onder het wettelijk eigen risico. Dit betekent dat u ieder jaar eerst een bedrag zelf moet betalen, voordat uw zorgverzekeraar kosten gaat vergoeden.

MijnJBZ

Via MijnJBZ (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/mijnjbz>) kunt u zelf een deel van uw persoonlijke en medische gegevens inzien die in het JBZ over u bekend zijn. Zie ook: Wat kan ik in MijnJBZ zien? (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/mijnjbz/wat-kan-ik-in-mijnjbz-zien>)

Gegevens delen

Wilt u dat zorgverleners buiten het Jeroen Bosch Ziekenhuis uw medische gegevens kunnen inzien? Dan moet u het JBZ toestemming geven (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/gegevens-delen>) om uw gegevens beschikbaar te stellen.

PGO

Als patiënt van het JBZ kunt u uw medische gegevens ophalen in uw eigen Persoonlijke Gezondheidsomgeving (PGO) (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/persoonlijke-gezondheidsomgeving-pgo>). Een PGO is een website of app waar u veilig uw medische informatie van ziekenhuizen, huisartsen of andere zorgverleners kunt verzamelen. De mogelijkheden van PGO's ontwikkelen zich snel; bekijk eens wat er al kan!

Betrokken afdelingen

Hematologie (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/hematologie>)

Oncologisch Centrum (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/oncologisch-centrum>)

Code ONC-004